

E-ISSN: 2706-8927
 P-ISSN: 2706-8919
www.allstudyjournal.com
 IJAAS 2020; 2(3): 36-40
 Received: 08-04-2020
 Accepted: 11-05-2020

پوهنځیار عید محمد فلاح
 عضوی هیأت علمی دپیارتمنت قضاء و
 حانونالی پوهنځی حقوق و علوم سیاسی
 پوهنتون پروان

وضعیت حقوقی شرکت های محدودالمسؤولیت خارجی در نظام حقوقی افغانستان

پوهنځیار عید محمد فلاح

- چکیده

در نظام حقوقی افغانستان شرکتهای تجارتي به انواع مختلف تقسیم می گردد. یکی از این شرکت ها، شرکت های محدود المسؤولية است. شرکت های محدودالمسؤولیت خارجی، تحت عنوان نمایندگی ها می تواند در افغانستان فعالیت نماید. نمایندگی های شرکت های خارجی از لحاظ ساختار و تشکیلات و نحوه اداره شرکت تابع قانون کشور متبوع خود است و مکلف نیستند که در ساختار و تشکیلات شان از قانون شرکت های محدود المسؤولية افغانستان پیروی نمایند. اما قواعد ثبت، اخذ جواز و فعالیت های آنها تابع قانون شرکت های محدودالمسؤولیت افغانستان می باشد. نمایندگی های خارجی مانند شرکت های محدودالمسؤولیت داخلی به تمام فعالیت های اقتصادی به جزء از چند موارد نمی تواند بپردازند. مهمترین سوال این تحقیق اینست که شرکت های محدودالمسؤولیت خارجی تحت کدام شرایط می تواند در افغانستان به فعالیت بپردازند. در این تحقیق کوشش صورت گرفته است که قواعد مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد که نمایندگی های شرکت های خارجی مکلف به رعایت آن است. این تحقیق یک تحقیق توصیفی - تحلیلی است.

واژگانه کلیدی: نمایندگی، شرکت، محدودالمسؤولیت، جواز، فیس و سرمایه گذاری.

۲- مقدمه

احکام راجع به شرکت های محدودالمسؤولیت در نظام حقوقی افغانستان، برای بار اول در اصولنامه مصوب ۱۳۳۶ قانونگذاری شد و شرکت متذکره یکی از شرکت های مهم تجارتي تلقی شد. در سال ۱۳۸۵ قانون دیگری بنام قانون شرکتهای سهامی و محدودالمسؤولیت به تصویب رسید که تا سال ۱۳۹۶ این قانون حاکم بود. در سال ۱۳۹۶ قانون دیگری بنام قانون شرکت های محدودالمسؤولیت به تصویب رسید که هم اکنون این قانون نافذ است. اصولنامه تجارت مصوب ۱۳۳۶ راجع به شرکت های محدودالمسؤولیت خارجی ساکت است و حکم در این مورد ندارد و در ماده ۴۵۷ اصولنامه تجارت قلمرو فعالیت شرکت های محدودالمسؤولیت بیان شده است که شرکت های محدودالمسؤولیت برای تمام معاملات تجارتي تأسیس شده می تواند، مگر برای امور بیمه. همچنان طبق ایزاد ماده ۴۵۸ اصولنامه مصوب ۱۳۶۷ تشبثات تولیدی و خدماتی که مطابق قانون سرمایه گذاری تأسیس شده است تابع این قانون قرار نمی گیرد. باتوجه به مطالب فوق، طبق اصولنامه تجارت، شرکت های محدودالمسؤولیت، مربوط به سکتور تجارت و اقتصاد است، بنابراین تشبثات تابع اصولنامه تجارت قرار نمی گیرد. در بند ۱۶ ماده سوم قانون شرکت های سهامی و محدودالمسؤولیت مصوب ۱۳۸۵ به صورت مطلق بیان شده است که شرکت های خارجی تابع این قانون می باشد، اما در قانون شرکت های محدودالمسؤولیت مصوب ۱۳۹۶ مشخص تر به این موضوع پرداخته شده است و در ماده چهارم قانون متذکره تحت عنوان ساحه ای تطبیق قانون، بیان شده است که از مجموع ۱۰۴ ماده، شانزده ماده آن بالای نمایندگی های شرکت های خارجی تطبیق می گردد.

مهمترین موضوعات قابل بحث در نمایندگی های شرکت های خارجی اینست که در نظام حقوقی افغانستان اصل آزادی تجارت برای شرکتهای خارجی رعایت شده است یاخیر؟ یعنی شرکتهای خارجی مانند شرکتهای داخلی از اصل آزادی تجارتي برخوردارند یا اینکه شرکت های خارجی با محدودیت های آزادی تجارتي روبرو هستند. از جانب دیگر شرکت های محدودالمسؤولیت به تمام

Corresponding Author:

پوهنځیار عید محمد فلاح
 عضوی هیأت علمی دپیارتمنت قضاء و
 حانونالی پوهنځی حقوق و علوم سیاسی
 پوهنتون پروان

فعالیت های اقتصادی می تواند بپردازد و یا اینکه از لحاظ موضوع فعالیت محدودیت دارد؟ همچنان بحث شرایط برسمیت شناختن شرکت های محدودالمسئولیت در افغانستان نیز یکی از مباحث مهم در این مقاله است.

۳- مفاهیم

الف - تعریف شرکت خارجی: شرکت های محدودالمسئولیت خارجی در بند ۲ ماده سوم قانون شرکتهای محدودالمسئولیت افغانستان چنین تعریف شده است: شرکت خارجی، شرکتی دارای مسئولیت محدود که در خارج از افغانستان تأسیس گردیده باشد.

ب - تعریف شرکت های محدودالمسئولیت داخلی: شرکت داخلی که دارای شخصیت جداگانه از مالکان خویش بوده، تحت احکام این قانون در افغانستان تأسیس و دارای سرمایه مشخص و منقسم به سهام که مسئولیت هر سهامدار محدود به اندازه سهام وی است، می باشد این تعریف شامل شرکتهای تضامنی، تجار انفرادی و نمایندگی های شرکت خارجی نمی گردد. (جریده رسمی، وزارت عدلیه، ۱۳۹۶، ماده سوم)

۴- معیار تابعیت شرکت ها

در مورد تابعیت شرکت ها، سه نظریه ذیل مطرح شده است.

۱- نظریه مرکزی

۲- نظریه کنترل

۳- نظریه ثبت

طبق نظریه مرکزی، معیار تابعیت شرکتهای، مرکز اصلی شرکت است، یعنی شرکت تابعیت کشوری را دارد که مقر اصلی شرکت در آن کشور قرار داشته باشد. مثلاً یک شرکت مقر اصلی آن در افغانستان است، مطابق نظریه مرکزی، این شرکت تابعیت افغانستان را دارد. طبق نظریه کنترل، معیار تابعیت شرکت، تابعیت مؤسسين آنها است، یعنی شرکت تابعیت کشوری را دارد که مؤسسين آن تابع آن کشور است. مثلاً شرکتی صاحبان عمده سرمایه آن تابعیت افغانستان را دارد و طبق نظریه کنترل این شرکت، تابعیت افغانستان را دارا می باشد. طبق نظریه ثبت، معیار تابعیت شرکت ها، محل ثبت است، یعنی شرکت تابعیت کشوری را دارد که شرکت متذکره در آن کشور ثبت شده باشد و مطابق قانون آن کشور تأسیس گردیده باشد. (اسکینی، ۱۳۸۷، صفحه ۷۳)

در نظام حقوقی افغانستان نظریه ثبت پذیرفته شده است. این موضوع از تعریف شرکتهای خارجی در قانون شرکتهای محدودالمسئولیت فهمیده می شود. بند ۲ ماده سوم قانون متذکره در مورد شرکت خارجی چنین مقرر می دارد، شرکت خارجی، شرکتی دارای مسئولیت محدود که در خارج از افغانستان تأسیس گردیده باشد.

۵- انواع فعالیت شرکت های خارجی در افغانستان

طبق فقره (۲) ماده دهم قانون سرمایه گذاری خصوصی، تشبیهات منظور شده به یکی از اشکال ذیل فعالیت نموده می توانند:

۱. تشبیهی که مطابق قوانین افغانستان ایجاد گردیده است
۲. تشبیهی که مطابق قوانین کشور خارجی ایجاد گردیده، مگر ثبت و منظوری آن غرض انجام فعالیت های سرمایه گذاری در کشور مطابق قوانین افغانستان طی مراحل

گردیده باشد.

مطابق ماده فوق اشخاص منتهب خارجی به دو شکل می توانند که در افغانستان فعالیت نمایند. یکی از این فعالیت ها ایجاد یک تشبیه جدید است، مثلاً ایجاد یک شرکت محدودالمسئولیت و یا سایر شرکت های تجارتي که در این صورت شرکت تأسیس شده تابعیت افغانستان را پیدا می کند، نه تابعیت کشور خارجی را، زیرا مطابق بنده ۲ ماده سوم قانون شرکتهای محدودالمسئولیت شرکت خارجی، شرکتی است که مطابق قانون کشور خارجی تأسیس شده باشد. اما شرکتی که مطابق قانون افغانستان توسط اشخاص خارجی تأسیس می گردد، از جمله شرکت افغانی محسوب می گردد و مانند سایر شرکتهای داخلی تابع احکام آنها می باشد. نوع دیگری از فعالیت تشبیهات، فعالیت است که در قالب تشبیهی صورت می گیرد که مطابق قانون کشور خارجی ایجاد شده است. این نوع تشبیه برای فعالیت در افغانستان باید نمایندگی ایجاد کنند، در غیر اینصورت حق فعالیت را در افغانستان ندارد. در برخی از کشور ها نمایندگی ها باید از کشور متبوع خود جواز هم اخذ نموده باشد (کاتبی، ۱۳۸۷، صفحه ۱۶۷) اما در قانون سرمایه گذاری خصوصی افغانستان این موضوع درج نشده است، ولی در طرز العمل ثبت و صدور جوزا تشبیه بیان شده است که باید نمایندگی های خارجی جواز اصلی کشور متبوع خود را نیز ارائه نماید. پس با توجه به مطالب فوق شرکتهای خارجی زمانی می توانند در افغانستان فعالیت نمایند که نمایندگی خود را در ریاست عمومی ثبت مرکزی و مالکیت فکری وزارت تجارت و صنایع، ثبت نمایند.

۶- شرایط انجام تجارت در افغانستان

یکی از موضوعات مهم که در مورد شرکتهای محدودالمسئولیت خارجی مطرح می گردد، اینست که شرکت محدودالمسئولیت خارجی تحت کدام شرایط می تواند در افغانستان فعالیت نماید؟ ماده سیزدهم قانون شرکتهای محدودالمسئولیت در مورد بیان می دارد: شرکت محدودالمسئولیت یا نمایندگی شرکت خارجی با تکمیل شرایط ذیل می تواند معاملات و اعلانات تجارتي را در افغانستان انجام دهد:

۱. داشتن جواز معتبر
۲. پرداخت فیس، جریمه و سایر مجازات های مالی مطابق احکام قوانین نافذ
۳. عدم انحلال یا توقف فعالیت شرکت محدودالمسئولیت در افغانستان
۴. در صورتی که شرکت، شرکت محدودالمسئولیت بزرگ باشد، ثبت گذارش های سالانه به دفتر ثبت مرکزی مطابق احکام این قانون صورت می گیرد.

از ماده فوق الذکر فهمیده می شود که شرایط انجام تجارتي در افغانستان به دو دسته تقسیم می گردد.

۱. شرایط مربوط به شرکت و یا نمایندگی جدید
۲. شرایط مربوط به شرکت یا نمایندگی موجود

الف - شرایط تجارت شرکت ها یا نمایندگی های شرکت های

خارجی جدید: این شرایط، شرایطی است که برای آغاز فعالیت شرکت های محدودالمسئولیت جدید لازم است. این شرایط داشتن جواز معتبر و پرداخت فیس صدور جواز است، یعنی هر شرکت یا نمایندگی های شرکت های خارجی که جدیداً در

افغانستان به فعالیت آغاز می نماید باید جواز از ریاست عمومی ثبت مرکزی و مالکیت فکری اخذ نماید.

تعریف جواز: مطابق بند ۱۴ ماده سوم قانون شرکت های محدودالمسئولیت، جواز سندی کتبی است که از طرف دفتر ثبت مرکزی به شرکتهای محدودالمسئولیت و نمایندگی های شرکتهای خارجی که در افغانستان تجارت می نمایند، صادر می گردد. ماده سوم طرزاعمال ثبت و صدور جواز تشبث، برای وضاحت تعریف فوق، بصورت جزئی تعریف دیگری را ارائه نموده است. جواز سند رسمی است که بعد از مشخص شدن نوع فعالیت، سکتور و ثبت، برای اشخاص حقیقی و حکمی داخلی و خارجی در مطابقت به قوانین نافذ از طریق ریاست عمومی ثبت مرکزی و مالکیت فکری در مرکز و دفاتر ولایتی بعد از چاپ مزین به امضاء سکن شده رئیس عمومی ثبت مرکزی و مالکیت فکری و مهر سنگی صادر می گردد.

ضمانت اجرای فعالیت بدون جواز: همان طوری که قبلاً هم بیان شد، مطابق ماده سیزدهم قانون شرکتهای محدودالمسئولیت، یکی از شرایط انجام تجارت شرکتهای تجارتي اعم از شرکتهای خارجی و داخلی، داشتن جواز معتبر است، تا زمانی که شرکت ها جواز فعالیت را از ثبت مرکزی و مالکیت فکری اخذ نکرده باشد حق ندارد که به معاملات و اعلانات تجارتي در افغانستان بپردازند. ماده پنجم قانون شرکتهای محدودالمسئولیت در این مورد چنین بیان می دارد: هیچ شرکت داخلی یا خارجی دارای مسئولیت محدود نمی تواند بدون داشتن جواز معتبر، معاملات و اعلانات تجارتي را به عنوان شرکت دارای مسئولیت محدود در افغانستان انجام دهد. سوال که ممکن است مطرح گردد اینست که اگر شخصی بدون جواز و تأسیس شرکت به فعالیت تجارتي بپردازد ضمانت اجرای آن چیست؟ در جواب این سوال باید گفت که ضمانت اجرای ماده پنجم قانون شرکتهای محدودالمسئولیت، ماده بیست و یکم قانون متذکره است و ماده متذکره در این مورد چنین بیان می دارد: اشخاصی که قبل از تأسیس شرکت محدودالمسئولیت، از جانب شرکت محدودالمسئولیت اجراءات نموده اند، شخصاً مسؤول این اجراءات می باشند.

ب - شرایط مربوط به شرکت ها و نمایندگی های موجود: این شرایط، شرایطی است که برای شرکتهای موجود و ثبت شده لازم است، یعنی شرکت ها یا نمایندگی های شرکتهای محدودالمسئولیت که قبلاً تأسیس شده است برای ادامه فعالیت تجارتي خود باید این شرایط را داشته باشد و این شرایط قرار ذیل است.

- پرداخت فیس: یکی از شرایط تجارت در افغانستان، اینست که شرکتهای محدودالمسئولیت، فیس مربوط به صدور جواز را باید پرداخت نماید. مطابق ماده دهم قانون شرکتهای محدودالمسئولیت، سندی که جهت ثبت به دفتر ثبت مرکزی ارائه می گردد، در صورتی ثبت شده می تواند که متقاضی ثبت، فیس های تعیین شده را مطابق احکام این قانون تأدیه نموده باشد. ماده سوم طرزاعمال ثبت و جواز تشبث، فیس را چنین تعریف نموده است. فیس مبلغ پیشبینی شده می باشد که در مقابل ارائه خدمات مرتبط به جواز مطابق طرزاعمال تحویل بانک تعیین شده می گردد.

فیس انواع مختلف دارد و مهمترین آن فیس صدور جواز و

فیس تمدید جواز است که پرداخت فیس صدور جواز شرط ثبت اسناد در دفتر ثبت مرکزی و صدور جواز می باشد. اما پرداخت فیس تمدید جواز از جمله شرایط تمدید جواز و سرانجام شرط ادامه تجارت برای شرکت ها می باشد، یعنی شرکتی که وقت جواز فعالیت آن تمام گردیده باشد، مکلف اند که جواز خود تمدید نمایند و برای تمدید جواز باید فیس پرداخت نمایند در غیر این صورت جواز شرکت تمدید نگردیده و جریمه می گردد و بالاخره فعالیت آن متوقف می گردد.

مطابق حکم ماده ۱۴ قانون شرکتهای محدودالمسئولیت مرجع که فیس ها جمع آوری می نمایند ریاست ثبت مرکزی است که دفتر ثبت مرکزی مکلف است قیمت جواز فعالیت، فیس ها و سایر عواید مندرج این قانون را جمع آوری و به حساب واردات دولت تحویل بانک نماید. مطابق ماده پانزدهم طرزاعمال ثبت و صدور جواز تشبث، شرایط تأدیه فیس حاوی موارد ذیل است:

1. به منظور جلوگیری از ضیاع وقت مراجعین اداره صلاحیت دارد تا تعرفه تمام فیس های مربوط به ثبت و صدور جواز را همزمان به مراجعین صادر نماید.
2. متقاضی مکلف است تا فیس های تعیین شده (قیمت جواز، حق الثبت و حق الاشاعه) را طبق احکام این ماده تحویل بانک نموده و اویز بانکی اخذ نماید.
3. فیس حق الاشاعه جریده رسمی صرف یکبار حین ثبت تشبث اخذ می گردد و الی ایجاد تغییرات در تشبثات اخذ نمی گردد (حین تجدید تشبثات قابل پرداخت نمی باشد)

- پرداخت جریمه و سایر مجازات های مالی: یکی از شرایط ادامه تجارت شرکت های محدودالمسئولیت اینست که جریمه و مجازات مالی را که ناشی از نقض قوانین گردیده است، باید پرداخت نماید و میزان جریمه در ماده پانزدهم طرزاعمال چین بیان شده است:

۱- تشبثات شراکت که جواز تشبث خویش را در سال های قبل تجدید ننموده باشد و از تاریخ ختم میعاد اعتبار آن یکسال گذشته باشد تابع پرداخت مبلغ ۱۰۰۰ افغانی جریمه بدون در نظر داشت سال های قبلی که جواز آن تجدید نگردیده است می باشد.

۲- تشبثات انفرادی که جواز تشبث خویش را در سال های قبل تجدید ننموده باشد و از تاریخ ختم میعاد اعتبار آن یکسال گذشته باشد تابع پرداخت ۶۰۰۰ افغانی جریمه بدون در نظر داشت سال های قبلی که جواز آن تجدید نگردیده است می باشد.

ج - عدم انحلال یا توقف فعالیت شرکت محدودالمسئولیت در افغانستان: یکی از شرایط تجارت برای شرکت ها و نمایندگی های شرکت های محدودالمسئولیت تأسیس شده اینست که شرکت منحل نشده باشد و یا فعالیت آن متوقف نگردیده باشد. در صورتی که یک شرکت محدودالمسئولیت خارجی از جانب محکمه و یا به درخواست مؤسسين آنها منحل شده باشد، بعد از انحلال حق ندارد که به تجارت بپردازد و همچنان اگر فعالیت شرکت خارجی به علت نقض قوانین تجارتي و مالیاتی متوقف گردیده باشد نیز حق ندارد که به فعالیت های تجارتي خود ادامه بدهد. یعنی شرکت منحل و متوقف شده، شرایط تجارت را ندارد.

۷- قلمرو فعالیت شرکت های محدودالمسئولیت خارجی

قانون شرکتهای محدودالمسئولیت افغانستان در مورد قلمرو فعالیت شرکت های محدودالمسئولیت، هیچ تفاوت بین شرکتهای داخلی و خارجی قایل نشده است. همان طوری که شرکتهای محدودالمسئولیت داخلی برای انجام فعالیتهای تجاری تأسیس و به انجام آن می پردازند، شرکتهای محدودالمسئولیت خارجی نیز می تواند به تمام فعالیتهای تجاری موضوع اساسنامه آن بپردازند. ماده شانزدهم قانون متذکره بیان می دارد که شرکت محدودالمسئولیت جهت انجام معاملات و اعلانات تجاری مطابق احکام این قانون و اساسنامه مربوط تأسیس می گردد و فقرة (۱) ماده چهارم قانون سرمایه گذاری خصوصی افغانستان نیز بیان می دارد که اشخاص داخلی و خارجی می توانند در تمام سکتورهای اقتصادی کشور سرمایه گذاری نمایند، ولی در عرصه های انکشاف انرژی هستوی، تأسیس قمارخانه ها و محلات مشابه آن و تولید مواد مخدر و سایر مواد نشه آور، نمی توانند که سرمایه گذاری نمایند.

در نظام حقوقی افغانستان، هر شخصی که در یک سکتوری سرمایه گذاری می کند و سازمانی را ایجاد می کند، علاوه بر جواز سرمایه گذاری، باید جواز سکتوری آن را نیز از اداره مربوطه اخذ نماید. ساختار حقوقی برخی از این سازمان ها، ساختارهای مخصوصی است که با شرکت ها هیچ شباهت ندارد. مثلاً موسسه تحصیلات عالی خصوصی که مطابق قانون تحصیلات عالی تأسیس می گردد ساختار حقوقی خاصی دارد (جریده رسمی، وزارت عدلیه، ۱۳۹۴، ماده نهم) و برای اخذ جواز موسسه تحصیلات عالی خصوصی باید جواز سرمایه گذاری نیز اخذ گردد. جواز های سرمایه گذاری شخصیت حکمی معمولاً در قالب شرکت های محدودالمسئولیت می باشد. پس موسسه تحصیلات عالی خصوصی در عین حالی که یک موسسه تحصیلی است، شرکت محدودالمسئولیت نیز می باشد. این موضوع یک مشکل حقوقی در سازمان های خصوصی سکتوری است که این سازمان ها تابع کدام قانون است آیا تابع قانون شرکتهای است یا تابع قانون سکتور مربوطه؟

ساختار حقوقی برخی از این سازمان ها شباهت با شرکت دارد مانند سازمانهای بیمه و بانکها. در قانون بانگداری افغانستان بیان شده است که ساختار حقوقی بانک به شکل شرکت های سهامی و یا محدودالمسئولیت می باشد و تابع قانون شرکت های محدودالمسئولیت می باشد در صورت با قانون بانگداری مغایرت نداشته باشد. (جریده رسمی، وزارت عدلیه، ۱۳۹۴، ماده نهم)

۸- ممنوعیت های سرمایه گذاری

شرکتهای محدودالمسئولیت اعم از داخلی و خارجی جهت انجام فعالیت های اقتصادی در تمام عرصه های تأسیس می گردد. اما ماده پنجم قانون سرمایه گذاری خصوصی افغانستان در سه عرصه سرمایه گذاری خصوصی را ممنوع نموده است که البته این ممنوعیت منحصر به شرکتهای محدودالمسئولیت نیست، بلکه مربوط به تمام شرکت ها است و تمام شرکتهای اعم از شرکتهای سهامی و محدودالمسئولیت نمی توانند در این سه عرصه ذیل به سرمایه گذاری بپردازند:

۱. انکشاف انرژی هستوی
  ۲. تأسیس قمارخانه های و محلات مشابه آن
  ۳. تولید مواد مخدر و سایر مواد نشه آور.
- قسمت اخیر این ماده برای کمیسیون عالی سرمایه گذاری صلاحیت داده است که کمیسیون عالی سرمایه گذاری با در

نظر داشت منافع علیای کشور، صلاحیت دارد که در مورد انکشاف انرژی و تولید مواد مخدر و سایر مواد نشه آور وقتاً فوقتاً تغییرات را وارد سازد. اما در مورد تأسیس قمارخانه و محلات مشابه آن، صلاحیت ندارند که تغییرات وارد نماید، یعنی مورد دوم ممنوعیت قطعی است و مورد اول و سوم ممنوعیت نسبی است که نظر به منافع علیای کشور تغییر می کند.

۹- محدودیت های سرمایه گذاری

فقرة (۴) ماده چهارم قانون سرمایه گذاری خصوصی، سکتورهای اقتصادی محدود شده را بر چهار دسته ذیل تقسیم نموده است.

۱. تولید و فروش اسلحه، مهمات و مواد منفلقه
۲. فعالیت های مالی غیر بانکی
۳. فعالیت های بیموی
۴. سرمایه گذاری در منابع طبیعی (بشمول جنگلات) و زیر بنا (بشمول تأسیسات پایپلاین) مگر آنیکه قوانین مربوط، سرمایه گذاری در این سکتورها را مجاز دانسته باشد، در این صورت سرمایه گذاری مطابق قوانین خاص آن تنظیم میگردد.

فقرة پنجم این ماده نیز بیان می نماید که کمیسیون صلاحیت دارد در فهرست سرمایه گذاری های فوق وقتاً فوقتاً تغییر وارد نماید. یعنی با توجه به منافع علیا کشور می تواند که در چهار مورد فوق تغییرات وارد کند. همچنان مطابق فقرة دوم ماده پنجم قانون سرمایه گذاری خصوصی، کمیسیون صلاحیت دارد در بعضی از صنایع و بخش های معین اقتصادی و شرکتهای معین اقتصادی و شرکتهای تجاری مالکیت انتفاعی خارجی را وقتاً فوقتاً محدود و فیسدی مجاز مالکیت خارجی را تعیین نماید. سرمایه گذاری های موجود در تشبث منظور شده از این امر مستثنی است. باتوجه به مطالب فوق می توان گفت که در نظام حقوقی افغانستان برای شرکت های خارجی محدودیت زیادی مانند سایر کشورها وضع نشده است و حتی اصل رفتار متقابل در بسیاری از کشور به حیث عامل محدودیت تجارت شرکت های خارجی برسمیت شناخته شده است (عرفانی، ۱۳۸۸، صفحه ۱۸۶) در افغانستان این اصل به عنوان عامل محدودیت برسمیت شناخته نشده است.

۱۰- قانون حاکم بر شرکت های محدودالمسئولیت خارجی

یکی از مباحث مهم در مورد شرکت های محدودالمسئولیت خارجی، قانون حاکم بر شرکتهای خارجی است. سوالی که مطرح می گردد این است تمام مواد قانون شرکتهای محدودالمسئولیت بالای شرکت های لمیتد خارجی تطبیق می گردد یا خیر؟ در جواب این سوال باید گفت که دو قاعده در زمینه وجود. یکی قاعده کلی است که در ماده ۱۸ قانون مدنی بیان شده است که در مورد اشخاص حکمی خارجی مانند شرکتهای، جمعیت ها، موسسات و امثال آن، قانون دولتی اعتبار دارد که اداره مرکزی آنها در آن واقع باشد. اگر فعالیت عمده این اشخاص در افغانستان دایر باشد قانون افغانستان تطبیق میگردد.

طبق قاعده اختصاصی که در ماده چهارم قانون شرکتهای محدودالمسئولیت بیان شده است، احکام این قانون، به استثنای احکام خاص شرکتهای محدودالمسئولیت بزرگ، برشرکتهای محدودالمسئولیت قابل تطبیق است. نمایندگی های شرکت های

خارجی تنها مکلف به رعایت مواد سوم، پنجم، ششم، نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم، سیزدهم، چهاردهم، پانزدهم، بیست و چهارم، صدم، یکصد و یکم، یکصد و دوم، یکصد و سوم، و یکصد و چهارم این قانون می باشند.

از ماده فوق الذکر فهمیده می شود که از میان ۱۰۴ ماده قانون شرکتهای محدودالمسئولیت، صرف شانزده ماده ای آن بالای نمایندگی های شرکتهای خارجی قابل تطبیق است و هشتاد و هشت ماده قانون متذکره بالای نمایندگی های شرکتهای خارجی تطبیق نمی گردد.

ماده سوم قانون شرکتهای محدودالمسئولیت یکی از مواد است که بالای نمایندگی های شرکت های خارجی تطبیق می گردد و در ماده سوم قانون متذکره چهار اصطلاح تعریف شده است که اصطلاحات تعریف شده در مورد نمایندگی های شرکتهای خارجی نیز اجراء می گردد، گرچند در قانون کشور متبوع شرکت ها این اصطلاحات به مفهوم دیگری اطلاق گردد.

ماده پنجم در مورد داشتن جواز است که بدون داشتن جواز هیچ شرکت داخلی و نمایندگی های شرکت های خارجی نمی تواند که به معاملات و اعلانات تجارتي بپردازد. ماده ششم در مورد ثبت اسناد است که اسناد لازم باید در ثبت مرکزی و مالکیت فکری ثبت گردد که بعد از ثبت این اسناد از جانب دفتر مرکزی جواز صادر می گردد. ماده نهم در مورد ترتیب فورمه های مخصوص است که دفتر مرکزی در صورت ضرورت فورمه های مخصوص را تهیه نموده و شرکتها باید از آن استفاده نمایند. ماده دهم در مورد تادیه فیس است که شرکتها اعم از داخلی و خارجی مکلف است که فیس تعیین شده را پرداخت نمایند. ماده یازدهم در مورد ثبت الکترونیکی است دفتر ثبت مرکزی می تواند که هر نوع معلومات راجع به شرکتها را بصورت الکترونیکی ثبت نماید. ماده دوازدهم در مورد شکل و محتوای جواز شرکتهای داخلی و خارجی است که محتوای جوازهای داخلی و خارجی هیچ فرق ندارد. ماده سیزدهم راجع به شرایط تجارت در افغانستان است که قبلاً بیان شد. ماده چهاردهم راجع به جمع آوری فیس است که دفتر ثبت مرکزی فیس ها را باید به حساب دولت جمع آوری نماید. ماده صدم راجع به ثبت مجدد شرکتها است. شرکتهای داخلی و خارجی که مطابق قانون سابق شرکتهای سهامی و محدودالمسئولیت مصوب ۱۳۶۵ تاسیس شده است، بعد از انفاذ قانون شرکتهای محدودالمسئولیت باید مجدداً در دفتر ثبت مرکزی ثبت گردد. ماده یکصد و یکم راجع به وضع مقررها و طرز العمل ها است که وزارت صنعت و تجارت می تواند جهت تطبیق این قانون مقررات را پیشنهاد و طرز العمل ها را وضع نماید. ماده یکصد و دوم راجع به ادای وجایب مالیاتی است که شرکتهای خارجی و داخلی مکلف اند که مالیات خود را در زمان معینه آن پرداخت نمایند در غیر این صورت مطابق قانون مالیات با آنها برخورد می گردد. ماده یکصد و سوم راجع به ثبت اسناد جعلی است که اشخاصی اگر قصداً سند جعلی را ثبت و امضاء نمایند مطابق قانون مجازات می گردد.

۱۱- نتیجه گیری

مطابق قانون شرکت های محدودالمسئولیت افغانستان، شرکت خارجی شرکت است که به اساس قوانین کشورهای خارجی تاسیس شده باشد، یعنی معیار تابعیت شرکت ها در نظام حقوقی افغانستان، معیار ثبت و راجستر است. در نظام حقوقی افغانستان مهمترین شرط تجارت برای شرکت های خارجی،

گرفتن جواز است. جواز به جوازهای سکتوری و جواز سرمایه گذاری تقسیم می گردد. اشخاصی خارجی که قصد دارد در افغانستان در یک سکتور مانند صحت، معارف، تحصیلات عالی، زراعت، امنیت، تولید و صنعت و تجارت سرمایه گذاری نماید، باید در قدم نخست جواز سکتوری آن سکتور مربوطه اخذ نماید بعداً باید جواز سرمایه گذاری اخذ نماید. اگر اشخاصی حکمی خارجی می خواهد در افغانستان نمایندگی داشته باشد، باید از کشور متبوع خود جواز شرکت خود اخذ نموده باشد در غیر اینصورت جواز نمایندگی برای شرکت خارجی صادر نمی گردد. متشبهین خارجی می توانند مانند متشبهین داخلی به تمام فعالیت های اقتصادی در افغانستان بپردازند به استثنای سه مورد که سکتور محدود شده یاد می شود این موارد امور مالی غیر از بانک، امور بیمه و تولید و فروش اسلحه و مواد منفلقه می باشد و سه مورد هم ممنوع اعلان شده است که این سه مورد عبارت از مورد انکشاف انرژی هستوی، تاسیس قمارخانه های و محلات مشابه آن و تولید مواد مخدر و سایر مواد نشه آور می باشد.

فهرست منابع

1. ربیعا، اسکینی. (۱۳۸۷). حقوق تجارت. تهران: سمت.
2. عرفانی، محمود. (۱۳۸۸). حقوق تجارت تطبیقی. تهران: جنگل.
3. کاتبی، حسینقل. (۱۳۸۷). حقوق تجارت. تهران: گنج دانش.
4. جریده رسمی، وزارت عدلیه. (۱۳۸۵). قانون شرکتهای سهامی و محدودالمسئولیت. شماره مسلسل ۹۱۵.
5. جریده رسمی، وزارت عدلیه. (۱۳۹۶). قانون شرکتهای محدودالمسئولیت. شماره مسلسل ۱۲۹۲.
6. جریده رسمی، وزارت عدلیه. (۱۳۳۶). اصولنامه تجارت. شماره مسلسل ۸۹.
7. وزارت تجارت و صنایع افغانستان. (۱۳۹۷). طرز العمل ثبت و صدور جواز ثبت.
8. جریده رسمی، وزارت عدلیه افغانستان. (۱۳۸۴). قانون سرمایه گذرای های خصوصی. شماره مسلسل ۸۶۹.
9. جریده رسمی، وزارت عدلیه افغانستان. (۱۳۹۴). قانون تحصیلات عالی ملکی. شماره مسلسل ۱۱۹۵.
10. جریده رسمی، وزارت عدلیه افغانستان. (۱۳۹۴). قانون بانگذاری. شماره مسلسل ۱۱۹۷.
11. جریده رسمی، وزارت عدلیه افغانستان. (۱۳۸۷). قانون بیمه. شماره مسلسل ۹۵۴۱۱۹۵.
12. جریده رسمی، وزارت عدلیه افغانستان. (۱۳۹۴). قانون معارف. شماره مسلسل ۱۱۹۵.